

Nr 34.

Av herr **von Friesen**, *angående avskaffande av sinnessjukläkares anmälningsskyldighet till pastorsämbete rörande sinnessjuk eller sinnesslö.*

I sinnessjukstadgan 1 kap. § 37 mom 7 jämte kyrkobokföringsförordningen, regler för kyrkobokföring nr 5, föreskrives, att då det till fullo utrönts att en person som intagits å sinnessjukvårdsanstalt lider av sinnessjukdom anmälan skall göras till pastorsämbetet i den sjukas församling varvid pastor i särskilda kolumner antecknar sakförhållandet. När vederbörande utskrivs från sjukhuset skall anmälan åter företagas med angivande om han då är frisk eller sjuk och pastor har skyldighet anteckna detta i församlingsboken.

Länge har det för sinnessjukvårdens målsmän stått klart att de psykiska sjukdomarna icke skola intaga en alltför markerad särställning. Den sinnessjuka är icke en mindervärdigare individ än den kroppssjuka och förtjänar icke att av allmänheten utpekas på det sätt som tyvärr ägde rum under flydda tider i vårt land. Inrättandet av särskilda vårdavdelningar för psykiskt sjuka vid lasaretten, förenklade intagningsformaliteter å sinnessjukhusen därvid bl. a. intagning på egen ansökan kan förekomma äro uttryck för en modernare tids tänkesätt. Det förefaller därför nu som tiden vore mogen att slopa den registreringsplikt som här ovan anförts.

För åtskilliga som intagits på sjukhus och sedan utskrivits därifrån är det en chock att erfaras att vid deras namn i kyrkoboken outplånligt fastslagits att de vårdats på sinnessjukhus. Jag skulle från egen erfarenhet kunna anföra dylika exempel. Skälet till registreringsplikten är ju att förebygga att lysningsintyg utfärdas för vederbörande därest sjukdomen alltjämt består. Nu är det mycket vanligt att personer som utan att vara sinnessjuka i egentlig mening lida av s. k. psykopati, d. v. s. vissa fixa karaktärsegendomligheter och att de under någon kortare tid äro i behov av vård å sinnessjukhus. De kunna icke utskrivas »friska», ty sjukdomen bottnar i en relativt oföränderlig själslig konstitution. För omgivningen te de sig på sin höjd som excentriska, originella människor. Efter några år önska de ingå äktenskap men mötas då på pastorsexpeditionen av upplysningen att medicinalstyrelsens tillstånd skall inhämtas. Ett långt formulär skall ifyllas, ett par vänner och bekanta måste engageras och med sina namn styrka att »sjukdomen» numer är av sådan art att hinder för äktenskaps ingående ej bör föreligga. Bevisskyldigheten åvilar den »sjuka» och kan han icke till full evidens styrka att symtomfrihet föreligger och att

sannolika skäl finnas för att inga recidiv skola uppstå, avslås ansökan som han med avsevärd tidsutdräkt och till viss kostnad för honom själv inlämnat.

Man frågar sig varför just dessa sjuka skola särskilt utpekas. En person med t. ex. öppen lungtuberkulos kan vara avsevärt samhällsfarlig utan att hans sjukdom förekommer i kyrkoböckerna. En alldeles onödig registrerings- och protokollföringslusta finnes i detta land, man vet icke till vad nytta. Den enskilda människan och hennes psykiska lidanden tar man föga hänsyn till inför lusten att i något register införa onödiga uppgifter. En personlig försäkran, vidimerad av med sökanden bekanta personer, bör kunna tillfredsställa samhällets önskan att kontrollera att icke obotligt sinnessjuka ingå äktenskap. Beträffande de sinnesslöa spelar ett antecknande i församlingsboken icke någon större roll vare sig ur den enskildes synpunkt eller samhällets. Risker att en sinnesslös person ingår äktenskap förefaller ju minimal.

Med stöd av vad jag sålunda anförat får jag härmed hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära sådan ändring i sinnessjukstadgan respektive förordningen angående kyrkoböckers förande, att sinnessjukläkares anmälingsskyldighet till pastorsämbete rörande sinnessjuk eller sinnesslö bortfaller.

Stockholm den 16 jan. 1942.

Bertil von Friesen.
